

Bánki Zsolt

MOZIBA JÁRNI JÓ

Mindenki tudja, hogy mozizni jó! Jó elnyúlni székből a nézőtér langy sötétjében kissé szétített térdekkel, rágózva elveszíteni magad a filmvásznon villódzó illúzióban. Lenni valahol, valakivel, nem itt, nem most. Mással máshol, hőssé válni, együtt röhögni, együtt szenvedni, és végül győzni, főleg győzni. Kielégülten, győztes szerelmi, hadi kalandfülledelességgel tápáskodni fel, és meg sem várva a stáblistát, az őrfény sejtelmében indulni kifelé a függönyös ajtón túl visszaváró valóságba, de már bátrabban, kicsit nagyobb önbizalommal, a megoldott dráma felszabadító békéjével.

Bár tizenhárom évesen ez még egyáltalán nem világos, csak érezhető, de erre vágyott most is, amikor a házi feladat végeztével, szerda délután, mert aznap nem volt edzés, szólt nagymamájának, hogy elmenne megnézni egy filmet, de vacsorára hazaér. Az elengedte a szokásos figyelmeztetéssel, hogy vigyázzon magára, és az előadás után siessen, mert addigra a szülők is itthon lesznek. Megígérte, kabát fel, zsebpénz – az öt megillető zsebbe, és irány a 86-os busz.

A Flóriánon át kellett szállnia az 55-ösre, ez vitte át a leghosszabb, legkeskenyebb hídon Pestre. Maga sem értette, miért, de ezt a járatot nem szerette. Mi oka lehetett rá, egyik busz olyan, mint a másik, IKARUSZ, IKARUSZ, a különbség csak annyi, hogy csuklós vagy szimpla? De ennek baromi hosszú útvonala volt, és a város olyan idegen, bizonytalan homályába tűnt, mint a Népliget. Gyanús volt számára, és mint általában az ismeretlen, félelmetes is. Persze erről nem vett tudomást – éges lett volna bevallani, még önmaga előtt is, de ettől még ott lappangott gyomortájon.

A busz sokáig nem indult a végállomásra, várakoznia kellett, és a kezdés rohamosan közeledett. Ugyan ki lehetett hagyni a *Filmhíradót*, de kényszeressége miatt arra is oda akart érní, mert benne volt a jegy árában, és az az élet rendje, hogy az ember ott legyen pontosan időre. Ekkoriban sajátította el az ilyen természetű idegeskedést. Egyre gyakrabban jött, és később ott is marad. Később.

Mikor nagy nehezen elindult, már csak 6-8 perce volt. A Róbert Károly körútig hat megálló, és mindenhol volt fel- vagy leszálló. Nincs mese, elkésett. A Lehel úttól még vissza is kellett futnia az 1910-ben épült, korábban szebb napokat megélt, filmszínháznak titulált Dózsa moziig.

Az épület már rég túl volt a fénykorán. A körüti házak síkjánál beljebb állt, kis tér volt előtte, és ettől még jelentéktelenebbnek, kopottabbnak tűnt stílustalan, lapos tetejű, málló homlokzatú tömbje. A kiemelkedő középső fronton a hétosztatú ajtónyílás fölött az éppen vetített film plakátja és a tüzes trónon megégetett parasztvezér neve hirdette, hogy a hősiesség titokzatos úton nyeri el jutalmát a kései le-származottak által.

Az előcsarnok már üresen állt, a vetítőteremből a *Filmbíradó* hangjai szűrődtek ki. Ruhatár, büfé, korlátokkal határolt pénztár, hatalmas, kovácsoltvas csillár, itt-ott kiégett mignon gyertyaizzókkal, színes mettlachit burkolat. Szaporán szedett, elfúló lélegzettel kért diákjegyet, és már ment is befelé. Szerencséjére nem kellett megvárnia a szünetet, a jegyszedő beengedte. Ez persze a Vörös Csillagban vagy a Május 1-ben nem fordulhatott volna elő.

Bent volt a sötét nézőtér. A terem hosszú csőre hasonlított, és a vetítés fényétől eltekintve semmi nem segített az eligazodásban. A jegye az utolsó sorok valamelyikébe szólt. Amint némiképp megszokta a szeme a sötétséget, odalépett az egyik sor szélén ülő férfihez, és lehajolva, halkán megkérdezte, hogy tessék mondani, ez hányas sor.

A pasas kissé értetlenül kapta fel a fejét, amennyire a körülmények megengedték, megnézte magának, és kissé rekedtes hangon, nyökögve válaszolt. A jegy a mögötte lévő sor 4-es székére szólt. Megköszönte, elnézést kért a sor szélén ülőtől, örült, hogy csak egy embert kellett felállítania, mert a következő székek üresek voltak, és bekászálódott a helyére. Lehuppant, és kifújta a levegőt. A *Híradó* utolsó egy-két perce alkalmas volt rá, hogy kényelmesen elhelyezkedjen, megnyugodjon, és ráhangolódjon a magyar mozikban premiernek számító, néhány éve készült vígjátékra, a *Napsugár fiú*ra Walter Matthauval a főszerepben. Igazi, felhőtlen, másfél órás kikapcsolódásnak ígérkezett.

A rövid szünet szinte észrevétlenül telt el. Az sem tűnt fel, hogy a villany lekapcsolásakor a férfi az előző sor szélén felállt, és átült mellé. Talán egy új nézőnek gondolta, aki még nála is jobban elkésett, és csak a szünetben jött be.

A film maradéktalanul lekötötte. Nagyokat hahotázott Al Lewis és Willie Clark civódásain, a veszekedésbe fulladó kabaréjeleneten, és csak jóval később tudatosult benne, hogy a pasas keze átlóg hozzá. Valószínűleg megérintette a hideg, nyirkos kézfejet, ettől összerezdült, és kissé arrébb húzódott. Nem tulajdonított a jelenségnek semmi szándékosságot. Újra a filmre összpontosított, de a kéz lassan kúszott utána.

Próbálta összehúzni magát, odafordult, ránézett. Az nem viszonzta a tekintetet, de egyáltalán nem vonult vissza, sőt még a jobb lábát is felé tolta. Valami névtelen viszolygás ébredett benne és fokozatosan hatalmába kerítette, de nem értette, hogy mi történik. Még nem jutott eszébe semmi rossz, miközben egy belső vészjelzés már jelezte, hogy itt nincs minden rendben. Nem tudott többé George Burnsre figyelni, minden erejével azon volt, hogy elhárítsa a fenyegető közeledést, és kibírja valahogy az előadás végéig.

Amint befejeződött a vetítés, felpattant és átgázolt a fickón, a sor szélén ülőn, annak hangos méltatlankodása ellenére, és sebes léptekkel elhagyta a mozit. Már görcsben állt a gyomra. Irány a busz, minél előbb el kell tűnni! Spuri a buszmegállóig, csak jöjjön gyorsan, gyorsan, na mi lesz! Csigalassúsággal teltek a percek. Na, ne! Ne már! – fedezte fel a férfit pár méterre tőle, balra, a várakozók között. Zsebre dugott kézzel, lehajtott fejjel állt, éppen annyira jobbra fordított testtartásban, hogy látókörébe beleessék. Sunyi módon tartotta szemmel áldozatát. Nem közeledett, nem bámulta, de nem is engedte sorsára. Láthatatlan kötéllal béklyózta.

A gyereken pattanásig fokozódott a feszültség. Mit akar? Mit akarhat? Tudni persze már tudott szinte mindent, amit egy ilyen kis-kamasz hallhatott, de elég naiv, ártatlan természet volt, nem rendelkezett szinte semmilyen tapasztalattal arról, hogy mennyi mocskok lakozhat az emberi szívben, egyéb testtájokról nem is beszélve. Pocsék a név és arc nélküli szorongás, mert markolja ugyan a torkot és szaporazza a szívverést, de nincs kivel felvenni a harcot, nincs mivel szembeszegülni, nincs ki ellen gyűjteni a bátorságot. Kiszolgáltatottság és menekülési vágy van, és a végre érkező 55-ös.

Ha a fickó hátul, akkor a srác legelől, minél közelebb a sofőrhez. Szinte suttogja neki, hajts, hajts gyorsabban. Haza akarok érn! Mikor jön már a végállomás? Át akarok szállni, talán le tudom rázni!

A végállomáson mintha puskából lőtték volna ki, úgy rohant a másik buszhoz, felugrott rá, és a lendület elvitte a hátsó peronra. Ott megkapaszkodott a korlátba, öntudatlanul szorította, úgy, ahogy csak bírta. A sárga jelzőlámpa kigyulladt az oszlopon, a vezető csöngetett és bezárta az ajtókat. Kimondhatatlan megkönnyebbülés járta át. Megmenekült!

A csuklós járat kerekei lassan gördülni kezdtek, majd egy-két méter megtétele és egy hirtelen fékezés után megálltak. Az első ajtó kinyílt, és alkalmat adott egy késve érkezőnek, hogy felszálljon még a járatra.

A pasas volt.

Kissé zihált, és villámgyors tekintettel végigpásztázta az utasokat. Felcsillant a szeme! Áldozatára találó hiéna örömevel fedezte fel a most már végképp kétségbeesett fiút. Lassú léptekkel indult végig a buszon, kapaszkodás nélkül, imbolygó léptekkel, mert a járat fokozatosan gyorsítva kanyarodott ki a Flórián térre és indult tovább a Korvin Ottó utcán.

A préda meg akart semmisülni, láthatatlanná szeretett volna válni. Nem hitte el, nem fogta fel, miképpen történhetett, hogy kinyitották neki az ajtót. Pedig már lemaradt, pedig már nyomát vesztette. Hiszen elég idő telt el a leszállás és az indulás között. Biztos rohangu a végállomáson, keresve őt, hogy hová tűnt. Ezért liheg ez most olyan gusztustalanul. És jön, egyre közelebb. Már itt is van, ide is ért, ideáll mellém. Mi lesz most?

Az lett, hogy mindketten álltak némán. A ragadozó és a kiszemelt áldozat. A lecsapás előtti meredt pillanat, az utolsó roham előtti bénító szuggerálás.

– Tetszett a film? – szólalt meg a moziban hallott rekedt hangon, és nekikoppant az ablaknak.

Mintha az után fordult volna, a fiú a sötét utcára fordította a tekintetét, és amennyire csak bírt, elfordult. Nem válaszolt.

– Merre laksz?

Bámulás a sötétbe. Görcsös kapaszkodás. Még két megálló, még két megálló. Csend, halk zihálás. Csend, üvöltő félelem.

Már az előző megálló után gyorsan az ajtóhoz lépett, mintha menet közben is le tudna szállni, és megnyomta a gombot. Előrenézett. Mögötte vészjósló csend. És igen, amint lelépett a lépcsőn, léptek indultak utána, le ugyanazon a lépcsőn, szorosan, egyre szorosabban mögötte.

Alig van lámpa a kis utcán, ami a megállótól a házukig vezet. Csak azt éljem túl, ha befordulunk a sarkon, szaladni fogok – határozta el magában, de most még nem, nem futok, mert túl sok van hátra, inkább csak megyek, gyorsan, zártan.

– Hová jársz iskolába? – vesztette el a léptek ütközetét. Ekkorra utolérte, és innen egymás mellett haladtak. De nincs már messze a sarok, már mindjárt itt a sarok, odáig kell kibírni, ki akarom bírni!

A sarkon, a garázsok előtt ostorlámpa világította meg a párás este kis körét. A sárgás fénynyalámban két hasonló korú fiú állt egymás felé fordulva. Egyikük kezében lehetett valami, ami nagyon lekötötte a figyelmüket. A Misa és a Patyó, akik itt laknak a házban és egy suliba

jár velük. Majdnem haverjai. Szinte kiáltotta nekik a szíát, hogy közölje, nincs egyedül, itt várnak rá a testőrei, akik majd megvédik, most már jó lesz vele vigyázni, de azok annyira el voltak mélyülve a látványban, hogy szinte vissza sem köszöntek.

Nem volt mit tenni, futásnak eredt. Azaz csak eredt volna, de a féreg – felfogva, hogy nem várhat tovább – támadásba lendült. Egyetlen öles lépéssel a fiú elé került, bal kezével, nyitott marokkal az öle felé nyúlt, és bűdös, forró lehelettel belelihegett a képébe:

– Itt a farkad? Mutasd! Adok egy húszast.

Megszólalt a sziréna, kitört a Vezúv, leomlottak Jerikó falai. Hátraarc, és egy minutumnyi idő alatt ott állt Misa és Patyó mellett. Leszarta, hogy azok mivel vannak elfoglalva, és fulladozó hangon, akadozva kibuggyant belőle:

– Ez egy buzi, meg akarta fogni a tökömet.

Azok ránéztek, és nem értették, hogy mi van. Misa becsukta a markát, kezét a zsebébe süllyesztette. Körülnéztek, de nem láttak senkit. Patyó még lépett is kettőt a garázsok felé, de megrántotta a vállát és visszajött.

– Mi van? Mi bajod? – kérdezte, mintha hülyének nézne. – Egy buzi? Ki? Nincs is itt senki.

– De igen. Ez egy buzi, meg akarta fogni a tökömet, motyogta maga elé meredve, és érezte, hogy a mellkasa felől a torkán át a szeméig szökik a szégyen. Lassan lehajtotta a fejét, és már a sírással küszködött, de azt nem engedte meg magának, hogy előttük kezdjen zokogni. Némán megesküdt, hogy erről többet soha senkinek egy szót sem!

– Sziasztok – búcsúzott el, és ólmos léptekkel hazabotorkált. Az út már nem volt több, mint hat garázs és két lépcsőház, de végtelennek tűnt.

A szülei már valóban otthon voltak. Nagyanyja elégedetten nyugtázta, hogy időben hazaért, apja jókedvűen megkérdezte, hogy tetstett-e a film, és hozzáfűzte, hogy vacsora után jöjjön be hozzá, mert szeretné látni az ellenőrzőjét.

Sokáig nem járt moziba.

Helikon, 2023/2. (856. szám), január 25.